

Slovenski dom

Stev. 152

V Ljubljani, sobota 6. julija 1940

Leto V

Novo ameriško opozorilo Nemčiji

Ameriški zunanji minister še enkrat povdarja v odgovoru na nemško spomenico, da Amerika ne bo dovolila nobene posestne spremembe v zahodni polovici sveta

Washington, 6. julija. o. Snoči je ameriško zunanje ministrstvo objavilo nemški odgovor na ameriško spomenico dne 18. junija. V tej spomenici je ameriška vlada sporočila Nemčiji, da ne bo priznala ali dopustila, da bi posest, ki jo imajo nekatere evropske države na ameriški celini, prišla v roke kake druge evropske države zaradi takega ali takega izida vojne v Evropi. Ameriška vlada je v spomenici izjavila, da se bo v tem vprašanju držala Monroejevega načela, ki določa, da pripada Amerika Amerikancem in da se v ameriške zadeve ne sme vmešavati nobena neameriška država.

Nemški zunanji minister Ribbentrop je nato ameriškemu poslanstvu dal svojo spomenico.

Nemška spomenica pravi, da Nemčija ne razume, zakaj je Amerika poslala tako sporočilo njej. V nasprotju z drugimi državami, zlasti z Anglijo in Francijo, Nemčija nima posesti na ameriški celini in tudi ni razloga za misel, da bi si tako posest nameravala pridobiti.

Nevzdržna je za Nemčijo razlaga Monroejevega načela, kakor jo zastopa ameriška vlada v tej spomenici, ko nekaterim evropskim državam priznava pravico do posesti na ameriški celini, drugim pa ne. Navzlic temu pa nemška vlada izjavlja, da bi priznala zakonito veljavo Monroejevemu načelu »Amerikancem«, toda samo pod pogojem, da se ameriške države ne bodo vmešavale v zadeve evropske celine.

Na to nemško spomenico je ameriški zunanji minister Hull izjavil naslednje:

»Na ta odgovor Nemčije nima ameriška vlada nemški vladi ničesar več sporočiti. Osnovna vprašanja, za katera je pri tej izmenjavi sporočilo šlo, so zdaj docela jasna vsem narodom ameriških držav in nedvomno tudi večini vlad in narodov na svetu.

Monroejevo načelo pomeni politiko ameriške samoobrambe, ki naj ohrani neodvisnost in celotnost Amerike. To načelo naj prepreči napad na zahodni polovici sveta s strani neameriških sil in naj prepreči, da bi v Ameriki zavladal kateri koli neameriški sistem vladavine, ki bi ga kdor koli vsilil. V uveljavljenju tega načela ne gre za navedlo Združenih držav, zakaj to načelo ni bilo nikdar in ni podobno načelom, ki vstajajo po drugih področjih sveta in hočejo biti temu načelu podobna. Toda ta načela so samo preteza za osvajanje s silo, za vojaško zasedbo in za popolno gospodarsko in politično gospodarstvo nekaterih sil nad svobodnimi in neodvisnimi narodi.

Monroejevo načelo nima prav nobene zveze z dejstvom, da imajo nekatere evropske države oblast nad kolonijami v zahodnem delu sveta, druge pa ne. Ta položaj je bil ustvarjen prej, preden je bilo to načelo razglašeno. To načelo ne spreminjati sedanjega položaja, marveč pravi le, da bo Amerika vsako spremembo sedanjega posestnega stanja v korist kake neameriške države, smatrala za sovražno dejanje proti koristim Amerike. To načelo je postalo podlaga politike Združenih držav, kakor je bilo sporočeno nemški vladi 18. junija. Ameriška vlada ne bo priznala, niti

dovolila, da bi sedanja posest neameriških držav na zahodni polovici sveta prišla v roke drugih neameriških držav.

Vlada Združenih držav se ne udeležuje in meša v čisto politične evropske zadeve. Pač pa hoče še naprej sodelovati, kakor je sodelovala v preteklosti z vsemi državami, katerih politika sodelovanje omogoča ter se zaveda, da je to sodelovanje za njo in za druge države najbolj koristno, če se hoče obnoviti gospodarsko, trgovsko in socialno življenje in če naj se spet uveljavi mednarodno pravo in red po vsem svetu koder danes žal ne velja.

Presenetljive napovedi iz Romunije:

Pred sovjetskim napadom na Dobrudžo in turški Bospor?

Budimpešta, 6. julija. m. Tukajšnji diplomatski krogi zatrjujejo, da je več ladij romunske mornarice odplulo iz Constanze. To spravljajo v zvezo s poročilom, ki pravi, da namerava ruska mornarica nenadno napasti vzdolž obale Dobrudže proti Bosporju. Pravijo tudi, da so banke iz Constanze zaradi tega že prenesle svoje imovino v Bukarešto. Prav tako so se preselili v Bukarešto tudi vsi uradni krogi.

Dobro obveščeni krogi zatrjujejo, da se sovjetske čete še dalje zbirajo v Besarabiji. Nova romunska vlada posveča temu dejstvu vso pozornost.

Bukarešta, 6. julija. Rador: Po osnovi vladnih ukrepov za preskrbo beguncev se naseljujejo begunci iz Besarabije izključno v Moldaviji in Vlaški. Vest, da se skupine beguncev naseljujejo v kra-

jih, kjer prebivajo narodne manjšine, posebno v Transilvaniji, so popolnoma izmišljene ter se širijo zato, da bi se skalili dobri odnošaji med Romunijo in njenimi sosedi.

Po neki vesti tujih agencij je poskušalo okoli 5000 oseb priti iz Romunije v Besarabijo. Po teh vesteh so bile te osebe prisilno odvedene in poslano v neznan smer. Ta vest se demantira kot popolnoma izmišljena. V nasprotju s tem se ugotavlja, da je bilo v Galcu okoli 12.000 oseb, ki so pripadale večinoma narodnim manjšinam in ki so želele priti v Besarabijo. Sovjetska oblastva niso mogla takoj sprejeti teh oseb ter so se zaradi tega vkrcale na vlačilce. Šele po gotovem času je bilo tem osebam omogočeno priti čez reko Prut. Njihov prevoz se nadaljuje. Včeraj je bilo prepeljanih 2000 oseb, danes pa bodo prepeljani še ostali, t. j. okoli 10.000 oseb.

Usoda francoskega brodograja v Aleksandriji

Aleksandrija, 6. julija. o. Tukajšnje angleško poveljstvo izjavlja, da ne bo nobena francoska vojna ladja zapustila Aleksandrije zato, da bi se predala sovražniku. Zdej je v Aleksandriji ena velika francoska vojna ladja, štiri križarke in več manjših edinic franc. brodograja. Vse to je sedaj zasidrano v tem angleškem vojnem pristanišču.

Angleški poveljniki pa še niso obveščeni o tem, kaj bodo storiли poveljniki tega francoskega ladjevja. Poveljnikom francoskega brodograja je dano na izbiro naslednje: ali se naj vojskujejo naprej ob strani angleškega ladjevja, ali se naj podajo v pristanišča Zahodne Indije, kjer se naj razorože, ali se naj potopijo. Če bi francoski mornarji sklenili boriti se naprej ob strani Angležev, tedaj je častnikom in mornarjem zagotovljeno izplačevanje plač in vseh zaslužkov.

Angleški pomorski krogi trenutno ne pojasnjujejo, koliko francoskega vojnega brodograja je zdaj v angleških rokah. Pač pa je gotovo, da je že ena tretjina francoskega brodograja v angleških pristaniščih, ena tretjina je bila v Oranu, ena tretjina je v Casablanci in se ne more vrniti, ena šestina pa je v Aleksandriji. Dve večji edinci francoskega brodograja sta v škotskih vodah.

Aleksandrija, 6. julija. AA. Reuter: Glede položaja francoske mornarice v Aleksandriji še ne poročajo podrobnosti. Vendar je bilo mesto snoči polno francoskih in angleških mornarjev, medtem ko francoski mornarji prej niso imeli dovoljenja oditi v mesto, temveč so morali stalno ostati na ladjah.

Angleška letala nad Nemčijo

London, 5. julija. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: Britanska letala so izvedla večeraj spet napad na rafinerije goriva v Hannoveru in Emerichu, kjer so izbruhnili požari. Zadetj so bili tudi cilji v Hamu. Dalje je bil izveden napad na letališča v Amsterdamu in Bruslju. Bombe so zadele obe letališči ter hangarje na njih in povzročile požare. Preteklo noč so naši bombniki napadli pomorska oporišča Wilhelmshafen, Emben in Kiel, prav tako pa izvedli napade tudi na prometne zveze med Dortmundom in Emsom in na železniške proge v Hamburgu Osnabrücknu, Hamu in Kölnu, na letališča v Warelju, Homburgu in Aachenu ter še enkrat na letališče v Bruslju.

radi ohranitve sedanjega stanja v jugovzhodni Aziji, ustanovitev Malajske zveze, ki bi bila pod njenim pokroviteljstvom in bi obsegala Filipine, Havajske otoke, francosko posest v Tihem morju in otočja v južnem delu Tihga oceana.

Guverner francoske Indokine je večeraj izjavil, da se bo s silami, ki so mu na razkpolago, boril na strani Anglije dalje.

željo, če jih pozivam, da sprejmete vodjo tako, kot to Berlin doslej še ni nikoli napravil. Z navdušenjem, ki se ne da primerjati, želimo pozdraviti svojega vodjo o priliki prihoda v Berlin. Navdušeno vzklikanje onih, ki ga bodo spremlili od postaje do poslopja kanclerstva. Vzklikanje stotisočev naj bo izraz naše hvaležnosti, ki mu jo izkazujejo v imenu celokupne Nemčije meščani in meščanke Berlina. V nekoliko urah prispe vodja. Med tem časom naj se Berlin spremeni in morje zastav. Okitite in okrasite ves Berlin, predvsem pa one ulice, skozi katere se bo peljal vodja. Točno od popoldne naj bodo vse trgovine zaprte v ulicah od železniške postaje Anhalt po ulicah Saarland, Hede-manstrasse, in Wilhelmstrasse ter po Wilhelmovem trgu. Naj ob tej priliki zvonjenje zvonov spremlja vodjo Nemčije na poti skozi Berlin, mi pa bomo vsi kot eden dali duška svojim srcem ter tako pozdravili svojega vodja.

Francija je pretrgala diplomatske zveze z Anglijo

Clermont-Ferrand, 6. julija. Havas: Ministrski svet je vzel na znanje poročilo o nepravilnem napadu angleškega brodograja na francosko mornarico ter izrazil priznanje vedenja in junaštva francoske mornarice. Ministrski svet je sklenil ustaviti diplomatske zveze z Anglijo.

Vodja francoskega poslanstva v Londonu Cambon je večeraj izročil angleški vladi oster protest zaradi bitke pri Oranu. Nato je odstopil.

Francoski zunanji minister Baudoin je imel večeraj govor o francosko-angleških odnosih ter je med drugim dejal, da je Velika Britanija umazala svojo čast, ko je izdala povelje angleškim ladjam, da morajo streljati na francoske bojne ladje. Baudoin je za tem govoril o prejšnjih francosko-angleških odnosih ter o tem, kako je prišlo do zloma francoske vojske. Dejaj, da je francoska vojaška sila storila vse, samo da bi rešila angleške čete. Tako se je zgodilo, da je francoska vojska

rešila štiri petine angleških čet, ni pa mogla rešiti več ko polovice svojih. Bodoči odnošaji med Francijo in Anglijo, je končal svoj govor Baudoin, bodo temeljili na načelu obrambe francoske časti.

Francoski minister za propagando Prouvost je dal izjavo zastopniku ameriškega tiska v zvezi z napadom pri Oranu. Francija je — je dejal Prouvost — z začudenjem sprejela vest, da je angleška mornarica začela streljati na francoske enote. S pogoji za premirje je bilo dovoljeno francoski mornarici, da ostane v francoskih pristaniščih s francoskimi častniki in francosko posadko. Toda Churchill je najprej dovolil, da postane London ognjišče spletke proti vladi maršala Petaina. Francija, ki je v premirju z Nemčijo, je bila večeraj napadena od Anglije brez prejšnjega pojasnila in brez razloga. Francija ima še zmerom zadosti zaupanja v svojo moč in v svojo usodo, da bo pred vsem svetom izjavila, da se ne bo pokorila.

Vesti 6. julija

Prvi letalski napad na Gibraltar je bil v sedaj vojni izveden večeraj. Vrženih je bilo nekaj bomb v bližino radijske postaje, a niso povzročile posebne škode.

Kancler Hitler se je večeraj popoldne vrnil v Berlin, ko je osem tednov prebil v svojem glavnem stanu na bojišču.

Italijanska vojna mornarica bo stopila z angleško v boj kjer koli jo bo srečala, zlasti pa še, če bi angleške vojne ladje skušale francoskim enotam preprečiti pot v domovino, poroča nemški poročevalski urad iz Rima kot odgovor na trditev angleškega ministrskega predseščnika, da je italijansko brodogrje med bitko pri Oranu etalo ob strani.

Zadnji francoski oddelki v južni Maginotjevi črti so se nehali bojevati večeraj. Zaradi tega so nemške čete zapustile Lyon, kjer so zaradi repressalij ostale še po sklenitvi premirja.

Francoski general de Gaulle, organizator nadaljnje francoskega odpora proti Nemčiji in Italiji, zdaj v Londonu, je bil po poročilu londonskega radia od francoskega naglega sodišča obsojen na smrt.

Angleško letalstvo je v zadnjem tednu uničilo pet nemških podmornic, pravi poročilo letalskega ministrstva. Nemško vojno poročilo pa pravi, da so nemške podmornice v zadnjih dneh potopile za 180.000 ton trgovskih ladij.

Tudi sovjetsko časopisje prinaša odlomke iz šeste nemške »Bele knjige« in na podlagi teh dokazuje, kako prav je bilo, da se je Sovjetska Rusija zvezala z Nemčijo in se zavarovala pred napadi zahodnih imperialistov. Listi napadajo Turčijo in Perzijo, ki imata pogodbe s Sovjeti, da so se dali vpreči v »imperialistični voz« itd. Zdi se, da z angleškimi in francoskimi načrti proti Sovjetom ne bo tako hudo, kakor sodi rdeči tisk, če pomislimo na napore, s katerimi sta si Anglija in Francija lani skušali zagotoviti sovjetsko zavezništvo.

Nova romunska vlada je ustavila dnevnika »Jurnalul« in »Semnanul«, ki sta bila demokratično usmerjena. Prepovedanih bo še več vodilnih romunskih listov, ki da so pod levičarskim vplivom.

Ameriške oblasti so dale zapreti voditelja ameriških Nemcev Kuntzeja, predsednika organizacije »Bund« ter še enega odbornika, ker sta širila plemensko sovraštvo.

Sv. oče Pij XII. je postal večji znesek denarja za pomoč romunskim beguncem iz Besarabije, ki so se umaknili pred prihajajočim rdečim »rajem«.

Irak in Turčija sodita, da bi Sirija morala postati popolnoma neodvisna država, je izjavil iraški zunanji minister po obisku v Ankaru. Seveda bi taka država morala biti pod popolnim vplivom Turčije in Iraka. Po drugi strani pa bi v Siriji rad zavladal transjordanjski emir Abdalah, ki ga imajo Angleži izbraneza za kralja vse arabske države, katero bi radi ustanovili v prednji Aziji, seveda pod svojim vplivom.

Znani ameriški častnik Knickerbocker je ameriškim listom o pomorski bitki pred Oranom sporočil, da so bili francoski častniki in mornarji prisiljeni bojevati se proti Angležem.

Vrhovni poveljnik francoskega brodograja admiral Darlan je bil poslan zapoved, da poveljniki ne smejo izročiti brodograja Nemčiji in Italiji ter pristavil, da naj odslej tudi njegovih zapovedi več ne poslušajo, ker ni svoboden.

Sveica je sklenila demobilizirati del svoje vojske. Zvezni svet je izpuščenim obveznikom izrekel zahtavo za njihovo pripravljenost.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je na povabilo nemške vlade davi odpotoval iz Rima v Berlin, kamor bo dospel jutri. Zdi se, da bodo pri tej priliki v Berlinu važni posveti o nadaljnem vojskovanju Italije in Nemčije in pa o njenem nastopanju na Balkanu.

Nemška komisija za izvedbo premirja je zapovedala Franciji, da morajo francoske oblasti takoj izpustiti iz zaporov vse Alzacane, ki jih je bilo zaradi delovanja za Nemčijo veliko zaprtih. Razen tega zahtevajo Nemci, da se mora prebivalstvo iz Alzacije in Lorene, ki je bilo v začetku vojne preseljeno v notranjost Francije, vrniti domov. Potem hosta Alzacija in Lorena takoj priključeni Nemčiji.

Letalski napadi na Anglijo

London, 6. julija. o. Letalsko in obrambno ministrstvo poroča, da so sinoči nemška letala bombardirala severovzhodno Anglijo. Letala so bombardirala nekatera mesta, ki so oddaljena le nekoliko milj od obale. Povzročila niso nobene škode in tudi nobenih smrtnih žrtev ni bilo.

Davi so sovražna letala bombardirala mesta na južnovzhodni obali. Poškodovanih je le nekaj hiš. Smrtnih žrtev ni bilo, le ena oseba je bila laže ranjena. Angleška lovška letala pa so sestrelila en nemški bombnik.

Anglija se pripravlja na obrambo

London, 6. julija. o. V Angliji se zelo resno pripravljajo na obrambo pred sovražnim zavojevanjem. Angleška vlada je večeraj izdala oglas, s katerim prepoveduje obstojno dostop na vso angleško vzhodno obalo, predvsem pa na južno obalo, kjer je za obrambna dela določena pokrajina, ki je velika 12.000 kv. milj. Na tem mestu misli angleško poveljstvo zgraditi in opremiti ogromno bojišče.

Angleško brodogrje pa medtem križari po morjih in išče zadnje edince francoskega brodograja.

Dr. Korošec v Belgradu

Belgrad, 6. julija. m. Prosvetni minister dr. A. Korošec se je večeraj vrnil v Belgrad in je imel snoči daljši razgovor z ministrom za gozdove in rudnike Džafferjem Kulenovičem.

Anglija in Amerika urejata položaj evropske posesti na Daljnem Vzhodu

Francoska Indokina naj bi postala do konca vojne angleški dominion

London, 6. julija. m. Londonski radio poroča: Bodoči položaj francoske Indokine se bo razjasnil na angleško-francoski konferenci, ki se je začela v Saigonu. Anglija predlaga, naj se Indokina začasno priključi britanskemu imperiju ter postane svoboden dominion do konca vojne.

Pričakujejo, da bo tudi Amerika predložila

Popoldne bo Berlin slovesno sprejel Hitlerja

Berlin, 6. julija. DNB. Minister dr. Göbbels je objavil prebivalstvu o priliki današnje vrnitve vodje Nemčije Hitlerja v Berlin proglas, v katerem pravi:

Vojna proti Franciji se je končala tako, kot je to napovedal vodja Nemčije v svojem govoru, ki ga je imel o priliki dneva junakov. Vojna proti Franciji se je končala z najsijajnejšo zmago, ki jo nemška zgodovina pomni. Od začetka ofenzive, ki se je začela 10. maja, je bival vodja Nemčije v svojem glavnem stanu na zapadu. Od tam so se vršile priprave in tam so bili izdelani načrti, ki so pripeljali do zloma stare Francije.

Danes se vodja Nemčije prvič po tem času vrne v Berlin, prestolnico Nemčije. Danes, 6. julija ob 15 popoldne prispe na železniško postajo Anhalt vodja Nemčije. Možje in žene Berlina vedo, da sem zadel njihove misli in njihovo

Rooseveltovi pogoji za mir

Newyork, 6. julija. Reuter: Pri večerajšnjem razgovoru z zastopniki tiska je predsednik USA Roosevelt povedal naslednje bistvene pogoje za mir:

1. Odstranitev strahu, da se noben narod ne bi več bal, da bi ga drug narod napadel iz zraka in z bombardiranjem. Zaradi tega je potrebna razorožitev.

2. Svoboda tiska. Ta pogoj je zelo važen, ker se mora ljudstvu dati prilika, da pridejo do ne-cenzuriranih poročil o dogodkih z vseh področij in vseh krajev sveta. Stalnosti ne more biti, dokler ljudstva ne bodo o vsem obveščena.

3. Svoboda veroizpovedi. Ta svoboda je v veliki meri dana le v demokratičnih državah, v drugih je ni.

4. Svoboda izražanja misli. Vsakdo mora imeti pravico izraziti svoje mnenje pod pogojem, da ne pripravljaja padca zakonite vlade v svoji državi.

5. Odstranitev bede. To bi bilo možno odstraniti potem, ko bi se odstranile carinske in trgovinske ovire med državami.

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 6. julija.

Mednarodni vremenski režim, da se tako reporter izrazi, nam je letos prinesel mnogo dežja. Že prve dneve smo zapisali star vremenski rek, ki vsebuje mnogo resnice in ki temelji na dolgoletnih, stoletja nazaj segajočih vremenskih izkušnjah našega kmeta. Na deželni pravijo stari kmetje: »Kakršno vreme na Medarda, tako bo 40 dni.« Medard je bil 8. junij, na dan, ko je bilo vreme sila spremenljivo in je tudi deževalo. V juniju smo imeli mnogo dežja, prav lepi dnevi so bili le pred praznikom sv. Petra in Pavla. Drugače smo imeli od 8. junija desletje že 22 deževnih dni. Mednarodni vremenski režim pa bo končan šele 18. junija.

Včeraj so se vratili po dnevi hušji in manjši naliivi v Ljubljani in okolici. Po Gorenjskem so bile popoldne hude nevihte, med katerimi je takor okoli Radovljice udarjala strela. Ljubljana je do davi pri fužinski centrali narasla za 20 cm in sicer je bilo med včerajšnjim in ponočnim naliivom njeno vodno stanje za 11 cm nad normalo, davi pa se je dvignila za 9 cm nad normalo. Kmetje so hudo udarjeni zaradi košnje. Mnogi travniki še niso pokošani, drugod pa pokošena trava rjavi in gnije. Letos bo kakor napoveduje strokovnjaki, slaba letina za seno.

Sprejemni izpiti na ljubljanskih gimnazijah

Na ljubljanskih državnih gimnazijah so bili 24. in 25. junija sprejemni izpiti učencev za I. gimn. razred. Predpisano je, da delajo učenci pisni in ustni izpiti iz slovenščine, le ustni izpiti iz matematike. K sprejemnemu izpitu je bilo prijavljenih na posameznih drž. gimnazijah:

klasična gimnazija v Tomanovi ulici 144 prijavljenih, izpit je napravilo 137 učencev, 1 ni prišel k izpitu;

drž. ženska gimnazija na Resljevi cesti: 201 učenka prijavljena, 195 učenka izdelalo;

I. drž. realna gimnazija v Vegovi ulici: prijavljenih 187 učencev, izdelalo 171.

II. drž. gimnazija na Poljanah: prijavljenih 234, izpit napravilo 231 učencev.

Na teh gimnazijah je bilo torej k izpitu prijavljenih 766, napravilo pa je izpit 734 učencev. Podatki za III. drž. realno gimnazijo nam še niso znani.

Obilo novega krompirja na trgu

Kronika lahko mirno zapiše, da letos od spomladi naprej nismo imeli na živilskem trgu tako živahnega vrvenja in drenja. Kmetice-prodajalke so se morale boriti za prostor, nekatero so morale, ker so pozno prišle na trg, postaviti svoje košare kar na tla. Prostor ob Jugoslovanski knjigarni in semenišču je bil v dolgih vrstah popolnoma zatrpan. Tudi so okoličinam v prvi vrsti prodajale lep novi krompir že po 2 din, kifelčar je bil po 2,50 din kg. Nekaj kilogramov je bilo še starega, ki mu je cena naravno padla na 1,50 din.

Na sadnem trgu so bile prve fige po 12 din kilogram. Marelice in breskve so cenejšje, po 10 do 14 din kg. Strojši fižol je bil po kakovosti od 5 do 8 din kg. Kumare po 8 din kg. In koliko je bilo gob? Bile so po 3 din merica, lističke po 2 din liter. Borovnice po 2 din liter, rdeče jagode, ki jih je bilo razmeroma malo, so se prodrale. Bile so po 10 din liter, prejšnji teden so bile po 6 din.

Vse gre po načrtu...

Kajne, danes gre vse po načrtu: vreme, prazen žep, vojska, cene, kaj boš čez eno leto na ta ali oni dan jedel in sploh vse. No vidite, ker gre vse po načrtu, zakaj bi se pa človek še ne oženil po načrtu. Pravijo da, kar je načrtno, vse bolj drži. Oženiš se pa tako enkrat in zakaj bi se ne na znanstveni podlagi?

Tako srečam zadnjič znanca v Tivoliju, ki je divje mahal okrog sebe. Misli sem že da so ga dogodki tako prizadeli. Sočutno sem stopil k njemu in sem mu začel prigovarjati, naj si ne jemlje težkega časa tako k srcu, saj bo že boljše in tako hudo prav za prav ni.

Pa je zarjul name: »Tepec, ali misliš da me parajo dogodki! Kaj meni vse to mar. Saj imam lepo plačo.« — »Kaj pa ti not to manjka?« — »Zemim se, je osekalo.« — »No, to pa ni tako huda in težka stvar. Saj sem poznal že dosti takih, ki si niso upali povedati dekletu, da oh, no, kaj, da neizmerno ljubijo.« — »Poslušaj! Ti si še

star romantičen tepec. Ti se na te stvari razumeš toliko, kolikor mačka na violino. Pojdi z menoj.«

Sel sem z njim in premišljeval, kaj bi tega reveža utegnilo tako strefi. — »Se spoznaš kaj na knjigovodstvo?« me je vprašal. Zalostno sem odkimal. »Boš kljub temu razumel. O načrtnem gospodarstvu si gotovo že kaj slišal.« — »Sem, sem mu veselo pritril in upal, da mu bom lahko pomagal iz njegovih tegob. Pa glej! Privlekel je iz pisalne mize neke vrste kartoteko in začel razlagati: »Vidiš, tu imam napisanih šestdeset deklet. Pri vsaki imam napisano, koliko je težka. Toda ker vidim, kako neumno gledaš, ti moram povedati, da »težka« ne pomeni, koliko tehta, ampak koliko ima pod palcem. In sedaj pomisli: pri sedmih me je že odneslo. Bil sem nepreviden in spoznal so, kam pes tako moli. Odletel sem. Pomisli, lepi stotisociaki so šli. Ali se ti še čudno zdi, če besnim? Vidiš, to je načrtna ženitev. Da, da, le še me naprej neumno glej; ti pa piši naprej romantične zgodbe, kako je princ vzel ubogo pastirico. Če se mi posreči vzgati ljubezen, ti bom že sporočil, boš lahko plačal fantovščino.«

Zopet grem v Tivoli in zopet srečam znanca. Sedaj se je pa blaženost smehljaj. Ljubeznivo me je potrepil po rami: »Kako?« — »Po navadi. In ti?« — »Vse po načrtu. ne more spodleteti.«

Iz bolnišnice

Ceprav je bil včeraj praznik, je ljubljanska bolnišnica sprejela čez 70 bolnikov. To se pravi, da je za bolnišnico bil praznik kakor vsak drug dan.

Predikaka Stane, sin delavke pri Hrovat iz Novih Jarš je na stroj čistil morsko travo. Pri tem pa je vtaknil roko v stroj, ki mu je zmečkal prste.

Nevenaden tek je dobil Pakiž Stane, sinček posestnika iz Blok. Imel je dinar in ker menda denarja nikomur ne zaupa, ga je požrl. Misli je, da bo tako najbolje spravil. Kmalu pa je občutil težave in je moral v bolnišnico.

Težjo nesrečo je doživel Sojer Franc, sin posestnika z Viča. Vozil je pesek, pa se je truga vrnila nanj in je dobil nevarne notranje poškodbe.

Konj je udaril v glavo Merčun Olgo, hči posestnika iz Drtije pri Moravčah.

Rak Franc, delavec pri Ranzingerju, je preobrčal sode in mu je en sod tako stisnil roko, da je moral v bolnišnico.

Neznanci so posestnika Levstika Janeza iz Malih Lašč tako pretepli, da se je moral tudi zateči v bolnišnico.

Tudi balnarji se žrtvujejo

Nič ne pomaga, letos vsak po svoje trpi. Vneti balnarji, ki jih je do letos razvajalo lepo vreme, so zelo prikrajšani in tega še drugo leto ne bodo nadomestili, letos pa, kakor izgleda, sploh ni nobenega upanja. Pobožno je držal vsak kroglo v rokah in jo ljubeznivo gladil, češ saj si pridna, le lepo teči, če ne bom plačal dva decil, pa še moj ugled bo trpel. Naravnal je roko, spustil kroglo, napeto čakal, kam bo tekla. Pomagal si je z rokami in nogami, da bi uravnal njeno pot. Sicer so še zadaj, tudi artilerija čaka, toda če je začetek dober, se mora sovražnik le bolj potruditi. »Bo, lepo teče,« se oglasi kibici. »Prekratka, saj vidite, da bo izdihnila,« se oglasi glas na drugi strani. »Lepo ste jo vrgli, samo tla niso ravna,« se oglasi tretji in naredi poklon igralcu, ki ga je polomil. »Kajajte, bom jaz šel naprej, niste že navajeni igrišča. Se boste že navadili.«

Gledalci ob strani sočustvujejo in doživljajo vesele in žalostne dogodke. »Vraga, ta je bila pa suha! Lepo jo je udaril.« Oster pok pove, da je igralec zadel v polno. Ponosen je, ker »suhec se ne pobirajo kar tako. Vse oči se obrnejo vanj. Ampak sreča je opeleča. Drugič v polno zgreši in gledalci so neprijetno presenečeni, on si pa misli: vse mine.

»No, še eden. Ravno enega manjka,« vabi pet igralcev. Boječe pristopi mladič. »Ali si že kdaj igral,« ga vpraša star strokovnjak. Njegov glas je že tak, da človeku vzbuja spoštovanje. »Tukaj še ne,« odgovori. Vsi se spogledajo, ali bi ga sprejeli ali ne. Tuda škoda bi bilo sedaj končati, ko pa je tako prijetno tekati v senci in ker so se ravno razvneli. No, pa naj bo, bomo videli, morda bomo pa odkrili novo zvezdo. In igra gre naprej, usoda nove zvezde se odločuje.

Letos se je pa vse sprevrglo. Le malokdaj se ponudi prilika, le malokdaj prišlje sonce skozi goste kostanje in osuši igrišče. Kibici se dolgočasijo in potikajo okrog. Zajadrali so med brezposelne sezone. Igralci pa se jezijo in žalostno gledajo na to

vrače vreme. Strokovnjaštvo trpi, dolčas je, nimajo se kam dati. Če je le malo ugodnejše vreme, stopijo skupaj in krogle mečejo še z večjo vnemo in previdnostjo. Vse se je obrnilo in tudi balnarji se morajo žrtvovati.

Iz policijske kronike in raznih krajev

Staro rdeče poslopje na Bleiweisovi cesti sedaj v notranosti prenavljajo. Razne večje sobe so predelali tako, da bo vsak posamezen policijski uradnik sam za sebe uradoval in stranke zaslisljal. V prvi vrsti so preuredili III. nadstropje, kjer je nameščen kriminalni oddelček policijske uprave. Vsa uradniki bo imel sobo, v kateri bo nemoteno posloval in zasliševal aretirane vlomilce, tatove, spleparje in druge hudecele.

Drugače policijska kronika davi ni zaznamovala kakih hušjih zločinov in dogodkov. Tatvine koles se neprestano množijo. Že v prvih dnevih tega meseca je bilo prijavljenih do 6 tavin različnih koles v skupni vrednosti okoli 8000 din. Ko gredo sedaj ljudje na počitnice, zapirajo svoja stanovanja in podstrešja. In pojavile so se stanovanjske oziroma podstrešne podžane, ki so začele krasti vsakovrstno blago. Iz zaboja v Beethovnovi ulici podstrešja hiše št. 13 je nekdo odnesel 3 m črnega blaga za zimsko suknjo v vrednosti 1000 din.

V Pljuju stanujoči dijak Alojzij Kaizer je že 26. junija pred koncem šolskega leta pobeignil z doma. Star je 16 let. Z doma v Ljubljani pa je pobeignil dijak Josip Bedić tudi pred koncem šolskega leta. Oba dijaka se nista vrnila domov.

Pri lesnem podjetju Kožar v Vel. Malencih, občina Ribnica na Dolenjskem, zaposleni žegar je 28. junija zapustil dom in neznan kam odšel. Z doma je odšel že pred 6 tedni. Doma je pustil bolno in delanzemožno ženo.

Vse kar je prav

Na predvečer dneva, ko godujeta slovaška in slovena apostola sv. Ciril in Metod, je bilo napovedanih nekaj kresov, ki so jih vzele v zakup znane organizacije. Nič bi jim ne oporekal in tudi pravice do takih proslav bi jim ne odrekal, če bi slovesnosti vsaj za spoznanje ustrežale namenu in veličini obeh apostolov.

H kresovanju so prihajale razne negodne punčare brez nadzorstva, pač pa v spremstvu razposajencev, mestoma brezobzirnežev, kvančev in prepevačev raznih smešnih tujih »Slagerjev«. Nič dostojanstvenega, razen pesmi, ki jih je zapel zbor, drugače pa razbrzdani smeh, predmestno in beziško zaudarjajoči domisleki, zabeljeni z oevirki, ki jih vsebuje romanski in naš južnjaški slovar za preklinjavanje, vse to brez srama, brez pomisleka, da so prišli proslavit sv. Cirila in Metoda. Razkazovat so prišli — so seveda častne izjeme tudi in tudi te je bilo sram — svojo nekulturnost in svojo neslovensko pa tudi nejugoslovansko zavestnost.

Videl sem kresove na deželi, gledal veselo, pa zdravo kmečko mladino, obnašala se je gledno in se ni zatekala v staršje ljudi in ni divjala brezobzirno po senožitih, trgala plovote itd.

Kaj je temu krivo? Morda so danes učitelji in profesorji brez moči, morda so onemogli stariši in ne morejo zaikati podivjanosti, ki se je mladine tako močno oklenila. »Novi časi prihajajo, svoboda telesnosti je ideal, to se mi zdi, so izgovori današnje take mladine, kakršne dober del sem jo videl na včerajšnjem kresovanju. Poveljevanje samega sebe in teptanje vsega, kar mu ni všeč na bližnjem, to je cilj takih ljudi, ki so včeraj razkazovali kulturo srca in duha,« bodočega pokolenja. Bog nas varuj tega in takega bodočega rodu!

Erjavčeva cesta zaprta. Zaradi ureditve makadama z uporabo domačega cestnega katrana bo od ponedeljka, 8. t. m. Erjavčeva cesta od Bleiweisove ceste do Ziljske ulice, t. j. do železniškega prelaza zaprta za vozni promet. Če ne bo nagajalo vreme, bo trajalo delo kakih 14 dni.

Zale so že pripravljene za proslavo Mestnega pogrebnege zavoda in imajo telefonsko številko 59-61. Ker je za vsak pogreb potreben dogovor zaradi jame tudi z upravo pokopališča sv. Križa, bodo svoji od ponedeljka, 8. t. m. dalje lahko opravili vse glede pogreba in pokopa z isto potjo pri Mestnem pogrebem zavodu na Zahal in pri pokopališki upravi pri sv. Križu.

Novo imenovani člani Akademije

Na naši najvišji kulturni ustanovi so bili imenovani novi člani, odnosno **proglasili člani** na glavni skupščini akademije. Poleg petih rednih članov je bilo imenovanih še prvih deset dopisnih članov.

Novi redni člani so razdeljeni takole: Iz filološko-zgodovinskega oddelka umetniški zgodovinar dr. France Stele, iz juridicnega oddelka specialist za prometno pravo dr. Milan Škerlj, iz priradoslovno-matematičnega oddelka kemik dr. Maks Samec in elektrotehnik dr. Milan Vidmar, iz umetniškega oddelka skladatelj Anton Lajovic.

Za dopisne člane so bili izvoljeni poleg mlajših znanstvenih delavcev nekateri, delno v inozemstvu živeči nestorji naše znanosti: slavist prof. dr. M. Murko (Praga), biolog Ivan Regen (Dunaj) in geolog, meteorolog in naravoslovni pisatelj Ferdinand Seidl (Novo mesto). Nadalje zgodovinar prof. dr. Ljudmil Hauptmann (Zagreb), botanik Alfonz Pavlin, slovnjcar Anton Breznik, literarni zgodovinar Ivan Graenauer, geograf Anton Melik, filozof France Veber, teološki pisatelj Fr. Ks. Lukman.

Najprej kruh...

(Z dežele.)

Proti dosedanjim običajem zahteva letos pristojna šolska oblast, naj v bodoče vsi učenci in učenke obiskujejo ljudsko šolo polnih osem let, ne glede na to, v katerem starostnem letu so začeli hoditi v šolo. Tako se bodo učili v višjem razredu ljudske šole tudi fantje in dekleta 15. in celo 16. leta skupaj z mlajšimi.

In še to so razglasili te dni: Starši, ki žele, da bi njihovi otroci vsajega razreda bili deležni olajšave dvakratnega obiška šole na teden, naj vlože posebno prošnjo na okrajno načelstvo. Ta olajšava, če bo seveda dana, bo veljala samo za letno dobo. Pozimi bodo morali 15- in 16 letni »ateji« in »mame« vsak dan k pouku.

Ker imamo na deželi največ nižje organizirane šole, se bo neredko pripetilo, da bodo hodili v razred učenci s popolnoma otroško miselnostjo skupaj z mladino, ki živi že izven sveta otroških predstev. Ker učitelji ne more biti povsod pričujoči, smo zelo radovedni, kaj se bo vse v takem Babilonu dogajalo in kakšna bo morala in disciplina in kakšni bodo uspehi pouka.

Potem pa, ali ni zgrešeno, da se ravno danes, ko je toliko delavnih moči na orožnih vajah in je celo desetletni otrok starejšim lahko v veliko korist, izdajajo odredbe, ki bi jih naše kmetsko ljudstvo, če bi imelo pri šoli kak besedo, tudi v popolnoma normalnih razmerah odklonilo z vso odločnostjo.

Zaradi predmetne odredbe vlada v vsej Sloveniji velika nejevolja, saj se pouk podaljšuje brez ozira na težke cene in ne da bi kdo starše vprašal, ali jim je vse to prav ali ne. Tudi zahteve Kmetске zveze se ne upoštevajo.

Zato pravimo: Počkajte z vsemi bistvenimi šolskimi preosnovami, dokler ne dobimo prosvetne avtonomije. V štirih letih se učence lahko nauči najpotrebnejših stvari, n. pr. verouka, branja in pisanja ter dobi začetne pojme iz drugih predmetov. Ves nadaljni pouk pa spada v obvezne nadaljevalne kmetske in druge tečaje, kjer pa naj ne poučujejo ljudskošolski učitelji, ampak posebni kmetski in drugi strokovnjaki. — Z

Naši turistični kraji in šolski izleti

Maribor, 5. julija.

Od nekdanj je v navadi običaj, da priredijo dijaki pod vodstvom svojih učiteljev in profesorjev po končanem šolskem letu skupinske poučne izlete. S temi izleti v bližnje in daljne predele naše države je dijakom dana možnost, da se seznanijo s krirodnimi krasotami naše domovine, z zgodovinskimi in umetniškimi znamenitostmi posameznih krajev, z narodopisnimi posebnostmi, s kulturnimi in gospodarskimi pridobitvami in s turističnimi privlačnostmi posameznih krajev. Posobeno lepe in daljše izlete so vedno prirejali maturantje. Letos pa so šolski in dijaški izleti zelo redki. Temu je iskati vzroka deloma v današnjih splošnih pritiskih, deloma pa v govorih, češ da turistični in gostinski obrati predvsem v večjih turističnih krajih letos niso urejeni za sprejem gostov in posebno za sprejem večjih ekskurzij. Te govorice so seveda popolnoma netočne in v celoti izmišljene. Na tem mestu ugotavljamo, da so vsi turistični in gostinski obrati v vseh turističnih krajih naše države kakor prejšnja leta tud letos v polnem obratu in da je povsod dobro preskrbljeno tudi za sprejem večjih skupin in dijaških ekskurzij. Ni torej nobenega razloga, da bi dijaški letos prekinili lepo tradicijo koristnih poučnih izletov, nasprotno, priporočljivo bi bilo, da se ravno letos priredi čim več izletov in čim daljših, saj si moramo prizadevati, da se v letošnji sezoni kolikor je le mogoče poveča naš notranji turizem. Turjskoprometni zvezi Putnik v Mariboru in v Ljubljani sta šolskim vodstvom, profesorjem, učiteljem in dijakom z nasveti, sestavo programa potovanja, rezervacijami in vsemi drugimi potrebniimi pojasnili vedno radi na razpolago.

Drobne

Zagreb, 6. julija. j. Zagrebški odbor, ki bo organiziral slovesnosti za rojstni dan g. dr. Vladka Mačka 20. julija, je sklenil prirediti veliko parado vseh hrvatskih organizacij. Skozi mesto bo šel velik sprevod mimo stanovanja dr. Mačka. Zvečer bo na igrišču Concordije velik oganjmet. Poleg tega bodo v zagrebški okolici organizirali več prireditev, katerih se bo udeležiti tudi dr. Maček.

Zagreb, 6. jul. j. Zagrebškim meščanom povzročila hude skrbi draginja, ki se ni ognila niti drvom in ostalemu kurivu. Posebno drva so se hudo podražila, naker je oblast sklenila, da bo določila najvišje cene. Napoved takega ukrepa pa je izzvala val nezadovoljstva pri trgovcih s kurivom, ki dokazujejo, da pri kurivu silno malo zaslužijo in da oni niso krivi draginje, pač pa proizvajalci, ki so navili cene. Oblasti pa dobro vedo za primere špekulacije, ki je zlasti cyetela letos, ko je bila huda zima in je začelo primanjkovati kuriva.

Zagreb, 6. julija. j. Včeraj so v Zagrebu našli samomorilca, 35 letnega uradnika Marka Biliča, ki je odšel v smrt zaradi neozdravljive bolezni. Ko so organi policije preiskovali njegovo zapuščino, so našli listič, na katerega je nesrečnik napisal, da gre v smrt zaradi neozdravljive bolezni — bil je namreč jetičen — in zato, da bo lahko sv. Petru pripovedoval, kaj je na zemlji novega. Sprva so mislili, da se je nesrečniku zmešalo, toda njegovi znanci so povedali, da je bil Bilič zmerom šaljav človek, ki se je znal le smejeti in šaliti. Zato sklepajo, da je v takem razpoloženju napisal tudi svoj razlog za slovo od življenja na zemlji. Podoben šaljivec je bil tudi neki samomorilec v Belgradu, katerega so našli obesnega na vrvi, v roki pa je bil listek: »Kdor si bo upal prerezati vrv. na kateri visim, ga bom mahnil s palico.«

Premiera odlične Pirandellove komedije

Večni zaročenec!

(Der Mann der nicht nein sagen kann) • Predstave danes ob 16., 19., 21., jutri v nedeljo ob 17., 19., 21. • Kino Union tel. 22-21

Mož, ki se zaradi svoje neodločnosti zaroči z vsako žensko, ki jo v življenju sreča, zaide v neštevilne zadrege in smešne položaje ter nudi s tem svojim opazovalcem obilo zabave. — Da se boste pri tej komediji tudi Vi res lahko zabavali Vam jamčijo stari znanci Karl Ludwig Diehl, Leo Slezak, Karin Hardt, Hilde Krüger in drugi.

Janez Borštnar:

»O švica, moja švica...«

Grebeta globlje v rahlo črno prst za prebujeniimi gomolji, prsti drgetajo, z nosom silita v zemljo.

»Zani!«
»Kaj?«
»Nič. Ne morem povedati, a imam na jeziku.«

Potem trgata teloh. Francki je kanilo od nosu v srebrni kelih. Pogledala je in videla, da se je tudi njena kapljica zaiskrila.

»Ah, tako mi je vroče! Jopico bom slekla.« Prerivata se skozi grmovje oba čutita isto, povedati ne more nobeden. O, kako je to hudo! Oči so jima zardele, bole.

»Ti žani, jaz kar nič ne vidim.«
»Solze imaš v očeh, ker si predolgo v tla gledala.«

»Počkaj, ali ne brni?«
»Pa kje neki je? In kaj? Kakor trobentice.«
»Pa trobentice niso.«
»Čebele?«

»Tudi ne.«
»Pa povsod, kamor posluhneš.«
»Pa povsod enako blizu ih glasno, kot da v žepu nosim.«

Gledata si v oči, trepetata in poslušata, kako brni. O, čebele in trobentice! ...

Nekaj ju zanese Neke sila ju sklene v objem. Ustnice se najdejo v bolečem poljubu. Pa že je čar minul. V hipu je Francko obslo spoznanje in bridka bolečina.

Pahnila je žanita od sebe, Obnemogla se sesede v mejo in z žakljem in rokami zakrije oči in obraz...

Bilo je zrelo popoldne, bilo je medeno ozačje in šumelo je v sobotnih zvonovih; bil je zvon prečudno žalostne Matere na Homcu in zvon skritega Sv. Mihaela, ki je brnel iz globlin polja kakor iz groba, in bilo je oko Sv. Trojice z odsevom božje luči, ki je dogorevala...

Delavci so se vračali. Prvi od Sv. Mihaela, ki so dobro govorili, drugi od Sv. Marte iz Bora in Kozjega, ki so vse nadrobno razložili, in tretji od vseh, ki so imeli polne zaklje pomoči, da so se premetavali z njimi kakor mravljinici. Zemlja ob Bistrici je mrlela v sencah črnih delavcev in jekala v pijani pesmi, klevti in kvantii...

Daleč za zadnjimi delavci je omahovala Francka, Globoko se je bila sklonila pod težko vrečo, ki jo je zanašala na vse strani. Pekoče ji je sililo v oči in znoj si je je pecejal za obrvi po udolbini ob nosu.

Ob živi meji je vrgla raz sebe. Globoko se je oddahnila. Sedla je na vrečo in mrtvo zastrela proti švici. Videla je v komaj prosojni luči črne figure na šahovski deski, ki jih dolgi svetlobni prsti prestavljajo sem in tja.

Iz nečrja je potegnila kos koruznega kruha in jedla. Čudno suha so ji bila usta, mišice ob čeljustih so bile trde, da so kar škripale, ko je odpirala usta. V meji se je oglašala vetrna sapa in jecanje vrb. Čudna moč jo razburja, in odkar je videla najbridkeše, žanita z Minko, ne pozna več strahu, ne solz, ne usmilenja, živega vraga se ne ustrašim! mrrra in čuti, da je ni bolečine, ki bi jo zaboleta do solz, in ne otroka, ki bi se ji smilil. Vse, prav vse, tone v divjo jezo. Vse vstaja pred njo mlegeno, nesorazmerno, kakor da bi gledala skozi vodo. Smešno je vse kakor Miklavževe igrače.

(Nadaljevanje prih.)

Od tu in tam

Nesporazum, ki obstoji že dolgo med voditeljem muslimanov dr. Kulenovićem in muslimanskim prvkom dr. Behmenom, je prišel vidno do izraza ob spominski svečanosti za obletnico smrti dr. Mehmeda Spaha. Muslimanska društva, ki so pripravljala program, so določila, naj bi dr. Kulenović govoril na Spahovem grobu. V ta namen sta odšla dva člana v Belgrad in naprosila dr. Kulenoviča. V tem času pa je druga manjšinska skupina muslimanov na spreten način vtulila v program dr. Behmena in končno se je zgodilo, da je na grobu dr. Spaha govoril dr. Behmen. Spritno njegove vsiljivosti je dr. Kulenović odnehal. Muslimani so se razburjali nad Behmenovo drznostjo, ker je šel govoriti na grob moža, kateri je bil njeja dr. Behmena izločil iz svoje družbe in ni hotel z njim imeti nič skupnega prav zaradi njegovega stremuša in samovojnosti. Muslimani tudi pravijo, da je dr. Behmen na grobu žalil pokojnika, kateremu je vse življenje stalno metal polena pod noge, po njegovi smrti pa bi rad koval kapital zase. Ta spor med dr. Kulenovićem in dr. Behmenom je že star, vendar pa se njegove ostrine pokažejo povsod, kadar imajo muslimani kako svojo reprezentativno prireditve.

Napovedane reforme v državi so dale povod za govornice, da bodo znabiti razpušene tudi vse politične stranke v državi, da bodo naredile mesto neke vrste novemu sindikalnemu gibanju. Reklo se je celo, da je vlada take zakone za razpuste že pripravila. V Zagrebu pa pravijo merodajni krogi, da vse to skupaj nič res ni in bodo vse politične stranke ostale nedotaknjene in bodo delovale še naprej v okviru zakonskih predpisov. Posebno na Hrvaškem ni govora o takih ukrepih, kajti tam obstoji in bo ostala Hrvatska kmečka stranka, v katere okrilje obstoja tudi Hrvatska delavska zveza, ki je delavska stanovska organizacija.

Neki drugi hrvaški list, namreč »Hrvatski glasnik« iz Splita, pa pravi, da je res treba pričakovati važne reforme, vendar pa njih prav točno ne ve, kakšne bodo te reforme. Ministri so sicer podali več izjav, vendar se iz teh izjav ne da nič sklepati o vsebini in obsegu reform. Nujno je, pravi list, da je potrebna gospodarska reforma. Temu ne bo nihče oporekal. Pač ni misliti na uvedbo takega korporativizma, ki bi se za njim skrivala namera vzeti ljudstvu politične svobostine. Urediti pa je treba odnose med stanovi in sicer med proizvajalci in potrošniki in med kapitalom in delom. Obenem je treba za osnovo vsega postaviti delo, ne pa finančni kapital. Nove reforme ne smejo biti sredstvo za uničenje političnih svobostin. Vsakemu človeku je treba zagotoviti primerno delo, in primeren zaslužek. »Obzorje« pravi, da HSS odklanja korporativizem, ker meni, da bi bila to revolucionarna izprememba sedanjega reda. Pač pa je treba izvesti določene reforme v gospodarstvu, katere zahtevajo naše narodne potrebe ter razvoj notranjih in zunanjih političnih dogodkov. HSS odklanja po navedbah »Obzorja« vsako revolucionarno izpremembo sedanjega reda in odločno priznava zasebno lastnino.

Tudi letos bodo na Hrvaškem z velikimi slovesnostmi proslavili rojstni dan svojega političnega voditelja dr. Vlada Mačka. V vseh večjih krajih so se že sestavili posebni pripravljalni odbori, ki bodo proslave pripravili. Posebno v mestih bodo proslave večje. Na Sušaku bo občinski odbor sklenil eno izmed ulic imenovati po dr. Mačku. V Zagrebu pa bo za rojstni dan velika parada hrvatskih političnih, prosvetnih in zaščitnih organizacij.

Cigansko vprašanje je na Hrvaškem še vedno zelo pereče. Časopisi stalno poročajo, da imajo cigani sedaj v poletju, ko imajo kmetje največ dela na polju, navado prihajati v vaši in krasti po hišah. Ljudje se nanje hudujejo, obenem pa morajo sami skrbeti za varnost svojih domov in morajo postavljati v vaseh straže, kadar je večina vaščanov zaposlenih na polju. Znova pa poudarjajo potrebo, da bi bilo treba cigansko nadlogo odpraviti s tem, da bi vse delaznozne cigane prisilili k delu. Dosti je še neobdelane zemlje in tam bi bilo treba pod oblastvenim nadzorstvom urediti ciganske kolonije in prisiliti cigane, da bi delali na polju. Njihove naselbine bi bilo treba postaviti na zadružni temelji in tako enkrat za vselej osvoboditi kmeta pred to grdo nadlego. O tem vprašanju so časopisi že dosti pisali, prav tako pa so se z njim bavili številni strokovnjaki. Ljudje pa pravijo, da so vsi preveč modrovali in niso zaradi tega znali vprašanja zagrabiti pri korenini.

Silen strah se je v Novem Sadu polastil ljudi, ki so imeli doma spravljene papirni denar, ko se je raznesla vest, da misli država žigosati vse papirne bankovce. Ljudje so nasledili tem vznemirljivim vestem in so se začeli stiskati pred podružnicama Narodne banke in Poštno hranilnice, da bi svoje papirne bankovce premenjali v kovani denar. Obenem pa se je silno pomanjkanje drobca pojavilo tudi na trgu. Nikjer ni bilo drobca in nihče ni mogel ničesar kupiti, če ni imel pri roki drobca. Zmeda in preplašenost ljudi je bila tolikšna, da je morala nazadnje policija poseči vmes in objaviti poseben razglas, v katerem poudarja, da so popolnoma neresnične in neutemeljene vesti in govornice, da misli vlada odrediti žigosanje bankovcev z namenom, da bi jih tako potegnila iz »nogavic« spet v promet.

S pomočjo svoje hčerke je ubil svojega zeta kmet Zivan Marković iz okolice Smedereva. Zet Petrović se ni razumel s svojo ženo Garo in nazadnje jo je zapustil, kajti žena je poslušala svete svojega očeta in se možu nikdar ni hotela ukloniti. Poslej pa so bili na dnevnem redu prepri tudi med Markovićem in zetom Petrovićem. Pred dnevi je znova prišlo do prepira. Marković je namignil svoji hčerki, da je od zadaj prišla svojega moža, sam pa je potegnil kuhinjski nož in ga zetu zasadil v trebuh. Žena je moža ves ta čas krepko držala, dokler se revež ni mrtev zgrudil. Oba kruta morila so orožniki prišli in zaprli.

Na svoje dekle je streljal zagrebski policijski stražnik Božo Lulić, nato pa se sebi vzel življenje. S svojim dekletom se je mislil poročiti, toda zadnje čase je med njima prišlo do prepiron. Lulić je zato sklenil dekle ubiti. Ko jo je srečal na ulici, ga ustrelil, pa slabo zadel. Misleč, da se mu je kakšen posrečil, si je nato pognal krogi v glavo. Dekle pa je odneslo le lahno rano, ker jo je strel prijel na desnem licu.

Za 38 milijonov prodanih hiš in zemljišč

Razni tipi špekulantov - Opeharjeni kupci - Kaznovani zakonni pisarji

Ljubljana, 6. julija.
Za včeraj smo med ljubljanskimi vestmi objavili podatke, koliko je bilo junija prijavljenih zemljiški knjigi kupnih pogodb. Prav zanimiv in poučen je pregled kupnih pogodb za drugo četrtletje, to je za meseca april, maj in junij. V aprilu je bilo zaznamovanih 156 kupnih pogodb za vrednost 6,381.600, v maju 165 pogodb za 16,018.000 in v juniju, kakor smo že javili, 214 pogodb za 15,372.735 din. Bilo je torej v II. četrtletju v zemljiški knjigi zaznamovanih 535 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 37,773.235 din.

Ker se v teh burnih časih tako živahno razvijajo zemljiške kupčije, je pač v ljubljanskem poslovnem življenju opažati tudi posebne tipe špekulantov in zakonnih pisarjev, ki na lahek način žive od nagrad in provizij. Kakšni nagibi vodijo ljudi, ki razpolagajo s prihranki in kapitalom, pri nakupih hiše ali zemljišča? Nekateri se odločijo za hišo, da bi imeli svoj lasten dom, drugi žele kupiti zemljiško parcelo, da si zidajo po svojem okusu vilo in tretji skušajo naložiti denar v hiše in parcele, ker so mnenja, da je denar v zemljo varno in plodonosno naložen.

Interesenti pa postanejo dostikrat žrtve brezvestnih zakonnih pisarjev, ki nimajo nikake oblasti ne koncesije za nakupe in prodaje zemljišč. Ti zakonni pisarji imajo svoje pomagače, ki vohajo okrog in potem se spravijo na interese, da jih obdelujejo z vse možnimi triki in jim skušajo dovedetati, da je prav ta in ta parcela najidealnejši prostor za zidavo vile. Znana je n. pr. zgodba,

kako je bil neki gospodar opeharjen za 100.000 dinarjev. Zakotni pisar je našel nekega človeka. Zainteresiral ga je za neko vilo, ki bi jo lastnik prodal lahko za 350.000 din, kolikor je bil sprva neki Zagrebčan pripravljen takoj placati. Sušmar je izrazil priliko, namreč finančne težkoče gospodarje ter je dosegel, da je bila vilo prodana za 250.000 din dotičnemu človeku. Prodajalec je bil pozneje sila razočaran, ko je izvedel, da bi bil lahko vilo prodal za 100.000 din dražje. Kupec, ki je vilo dobil za 250.000 din, pa je moral doterenco 100.000 din, deliti z zakonitim pisarjem, ki je na lahek način zaslužil 50.000 din. Pred sodiščem se zadnji čas razpletajo tudi zanimive civilne pravde zaradi prodaje hiš in parcel. Mestni magistrat kot obrtna oblast I. stopnje prejema tu in tam ovadbe proti »sušmarjem«. Nekateri so bili že kaznovani z velikimi globami.

Zakotni pisarji, ki niso do temelja poučeni glede vsebine zemljiškoknjaznega zakona, sestavljajo tudi take kupne pogodbe, da postanejo potem te spor med prodajalcem in kupcem. Ti ljudje ne nudijo nikakih garancij, da bodo zadeve popolnoma v redu, pravilno in po zakonu izvršene. In kdo vse posreduje pri zemljiških kupčijah? To je neverjetno! Celo dame iz boljnih krogov, ki jim ne bi bilo treba se baviti s takimi neajr posli, posredujejo in sklepajo po kavarnah ob črni kavi kupčije in prodaje zemljišč in hiš. Samo da pade kak nagrada! Mnogi posredujevalci, ki morajo plačati visoke davke, pa gledajo skozi okno, ko jim taki ljudje onemogočijo njihove, od oblasti dovoljene posredovalne posele.

Navzlic vojnim razmeram hodijo na sezonsko delo v Nemčijo

Do sedaj je odšlo že 3000 sezonskih delavcev

Maribor, 5. julija.
Vkljub temu, da je Nemčija zapletena v vojno, pri medsebojnih stikih, ki obstojajo med Jugoslavijo in Nemčijo, ni izgubil pojav sezonskega delavstva, ki že dolga leta sem leto za letom hodi na delo v Nemčijo, ker doma ne more dobiti zaposlitve. So to poljedelski delavci iz naših pasivnih kmetijskih krajev, kakor n. pr. v Sloveniji predstavljata zlasti Prekmurje.

Letos je preko mariborske postaje v Nemčijo odpotovalo že kakih 3000 sezonskih delavcev. Vsega skupaj je sedaj šlo preko Maribora 6 transportov, povprečno s 500 delavci in delavkami. Prvi štirje transporti so odšli že pred dnevi, peti transport pa je šel preko Maribora dne 3. julija, zadnji, šesti transport, pa včeraj dne 5. julija.

Peti transport je šel 539 oseb, od tega 279 moških in 260 žensk. Povečini so bili delavci iz čakovskega okraja. Včerajšnji transport je imel 463 oseb, po večini ženske iz okrajev Prelog in Murska Sobota.

Zanimivo je, da so nekateri hoteli izrabit priliko in se s temi transporti prehitopiti preko

meje v Nemčijo. Obmejna policija je dobro vedela, da se bodo nekateri hoteli te prilike poslužiti, pa je zato vsakega posameznika temeljito pregledala. Res je prišla 14 oseb, ki so se hoteli brez potnega lista ali vsaj z brez veljavnega potnega lista prehitopiti preko meje.

Preko Maribora potujejo v Nemčijo tudi bolgarski sezonski delavci. Tako je bil pred dnevi dunajskemu brzovalniku priklopljen poseben vagon, ki je bil poln bolgarskih vrtnarjev, ki jih bodo razmeslili v raznih krajih okoli Dunaja. Gotovo mora biti v dunajski okolici veliko povpraševanje po teh Bolgarih, ki so tudi pri nas znani kot izvrstni vrtnarji.

Šah

Turnir v Trečinskih Teplicah je bil odpovedan

Pred nekaj dnevi smo poročali, da so za letos pripravljali na Slovaškem v Trečinskih Teplicah mednarodni šahovski turnir, ki naj bi bil od 1. do 14. julija. Za ta turnir je bil od strani Jugoslovanske šahovske zveze določen kot jugoslovanski zastopnik belgrijski mojster Tomovič. Nepsredno pred tem, ko bi se moral turnir začeti, pa je Tomovič dobil brzojavno obvestilo od Slovaške šahovske zveze, da je turnir odpovedan. Zakaj je do tega prišlo, je Slovaška šah. zveza našemu mojstru pojasnila v posebnem pismu, ki je sledilo omenjeni brzojavki. Kaj je prav za prav resnični vzrok za odpoved turnirja, še ni bilo mogoče ugotoviti, skoro gotovo pa je vsaj v neki meri to povzročil sedanj položaj, zaradi katerega morajo takšne prireditve kot ne ravno napotrebneje odpasti. Tako je šahovski svet spet prikrajšan za vsakekoro zanimivo šahovsko prireditve.

Nedeljski promet na Žale

Nedeljski promet na Žale je zaradi blagoslovitve, ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti, Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljene. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanem slovesnosti ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmerni, in sicer iz mesta na Žale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povzabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje. Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabil izstopijo ter grede na

Boj za troje vrat v Sredozemlje

Novi gospodarji naj bi bili v Gibraltarju Nemci, v Suezu Italijani, v Dardanelah pa Rusi

Po nepričakovani sklenitvi premirja med Francijo in Nemčijo ter Italijo, je svetovno časopisje objavilo najrazličnejša ugotovitva o tem, kam bo po tem porazu Francije usmerjen glavni napad. Nekateri z gotovostjo trdijo, da ni treba pričakovati drugega kot takojšen nemški napad na Veliko Britanijo, to se pravi najprej na njeno evropsko otočje. Drugi menijo, da se mora prej razčistiti položaj na jugovzhodnem koncu Evrope, kjer čakajo rešitve morda njo manj pereča vprašanja, tretji pa so šli pri svojih prerokbah celo tako daleč, da so napovedali že kar konec vojne v Evropi. Zdej se ni mogoče trditi, kdo od teh ima prav. Ko se te njihove napovedi niso hotele kar tako uresničiti, so prišli na dan z drugimi, češ morda bodo pa te držale. Tako so z vso prepričevalnostjo začeli kazati na tiste točke, na katere bo neposredno naprjen vojaški nastop v bližnji bodočnosti. Pravijo, da gre vse »po določenem načrtu« in da zazdaj še ni na vrsti končni napad na Anglijo pač pa le zasedba najvažnejših treh točk, ki tvorijo vrata v Sredozemsko morje. In kakor kažejo zadnji dogodki, utegejo ti napovedovalci le »meti v neki meri prav.

Dogovor med tremi? Ni verjetno

Položaj je seveda tak, da ena sama evropska država tega ne more doseči, vsaj neposredno s svojo lastno vojsko ne. Zato je bil — tako razlagajo nekateri — za izvedbo tega velikega načrta, ki tudi nujno spada k toliko napovedovani novi ureditvi in novemu redu v Evropi, potreben dogovor k sodelovanju tistih držav, ki nameravajo sodelovati nad to »prerojeno in preurejeno« Evropo. Del evropske in tudi druge svetovne javnosti je prepričan o takšnem dogovoru, čeprav je misel najprej precej drzna, vsaj v tem primeru, če naj bi do tega dogovora prišlo med tremi državami: Nemčijo, Italijo in Rusijo. Če naj bi bil narejen res kakšen tak načrt za zasedbo vseh treh glavnih vrat v Sredozemsko morje, Gibraltarja, Sueskega preloma in Dardanelških ožin, potem naj bi bilo to delo porazdeljeno tako, da bi vsaka navedenih držav opravila svoj del skupne naloge. Drugi pa so trdno prepričani, — in to je po zadnjih dogodkih v Evropi tudi dosti bolj verjetno — da Rusija ne mli izvesti svojega dela te naloge po dogovoru z Nemčijo, namreč da bi zasedla Dardanele ali si vsaj priborila svobodni izhod skozi ta vrata v Sredozemlje, pač pa na svojo lastno pest. To naj bi bilo le uresničenje ruske večstoletne težnje.

Naj že bo kakor koli, dejstvo je, da so vse te tri najvažnejše točke Sredozemlja postale takorekoč istočasno ogrožene, pa naj bi si jih rad polastil ta ali oni.

Pređen bi bila vojna v Evropi tudi zares končana, naj bi Gibraltar, Suez in Dardanele dobili nove gospodarje. Najnovejša usmerjenost vojaških operacij kaže, da boj tudi res gre v to smer. Nemci naj bi zavzeli od kopne strani Gibraltar, ker je na kakšen uspešen nastop njihove mornarice zazdaj precej težko misliti. Italijani naj bi se z vso silo vrgli na Suez, na vzhodu pa naj bi Rusi uresničili svojo večstoletno željo in si priborili Dardanele.

Nemci na Pirenejih

Zadnji dogodki kažejo, da je bil morda res zasnovan tak velikopotezen načrt, čeprav morda ne po skupnem dogovoru med tremi. Nemci so po porazu Francije zasedli vso zahodno francosko obalo do Pirenejev, kjer po nepotrtih poročilih zbirajo močno svojo vojsko, kjub temu, da jih na tej strani od juga prav gotovo nihče ne ogroža. Morda bo pa le res, da nameravajo v sporazumu s Španijo prodrati po španskih tleh do najmočnejše pomorske trdnjave v Evropi, do Gibraltarja in ga izrgati Angležem iz rok. Kako velika izguba bi bila to za Veliko Britanijo, je odveč posebej povdarjati, saj so se stekali dozdaj ogromni milijoni in milijarde v angleško blagajno samo od visokih taks, ki so jih morale plačevati tuje ladje, če so hotele skozi to važno moreko ožino.

Odločnejši mož v Italijanski Libiji

Italijo tudi že dolgo boli, da mora odšteti visoke vsote, če hoče s svojimi ladjami vzdrževati redno trgovsko zvezo s svojimi vzhodnoafriškimi posestvi. Zdej, ko je italijanska Severna Afrika dobila močnega moža v osebi, iz Abesinije dobro znanega maršala Grazianija, napovedujejo neizprosne napade od italijanske strani na Suez, ker da ne gre, da Italija pri tem prekopu ne bi imela prav nobene besede. Če se bo temu odločnemu vojskovodji posrečilo izvesti ta, drugi del načrta

za zasedbo vseh sredozemskih vrat, je zazdaj seveda še nemogoče prav odgovoriti, ker so takšne stvari v zvezi še z drugimi dogodki, ki se danes odigravajo v Evropi.

Zasedba Besarabije — šele prvi korak?

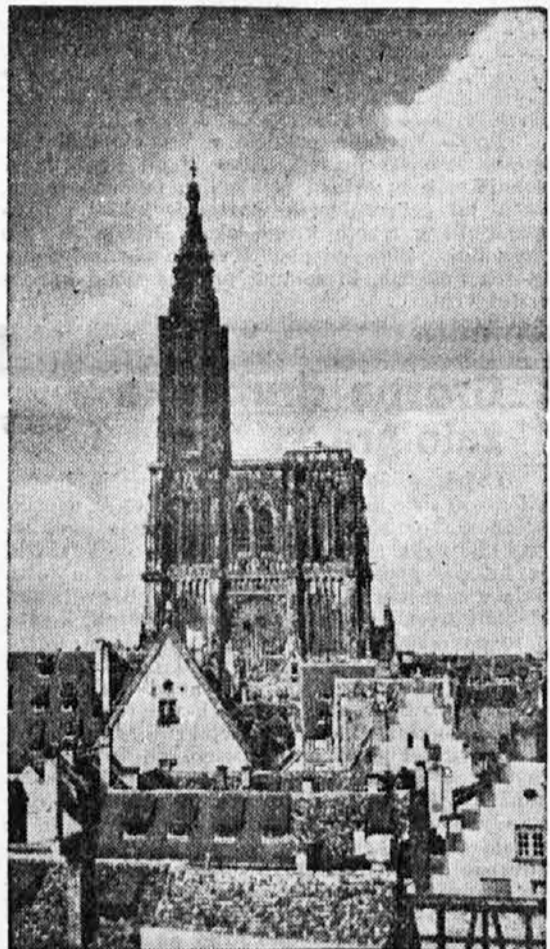
Na tretjih, ne dosti manj važnih vratih, v Dardanelah pa naj bi se pojavili Rusi. Del evropske politične javnosti misli, da so zadnji ruski koraki na evropskem vzhodu, zasedba Besarabije in važnih pomorskih oporišč ob izlivu Donave, prvi korak k uresničenju tega ruskega cilja. Politični preroki napovedujejo, da bo Rusija s svojo drugo nogo v

Kakšno je bilo francosko vojno brodovje

Izvedbo velikopoteznega načrta za zgraditev novih ladij je preprečila vojna

Vojno brodovje republike Francije, — katerega velik del je zedela znana usoda v francoski luki Oranu — je spadalo med največje in najmoderneje na svetu. V omenjeni luki so bile ali potopljene ali težko poškodovane skoraj vse francoske oklopnice.

Pred začetkom sedanje vojne je imela Francija vsega skupaj 706.000 ton vojne mornarice, v vojni pa je izgubila samo 11 manjših ladij. Največji francoski bojni ladjji, od katerih je ena potopljena, sta bili oklopnici »Dunkerque« in »Strasbourg« (po 26.500 ton vsaka, 8 topov po 330 mm, 31,5 vozlov hitrosti), potem oklopnica »Lorraine« (težje poškodovana) z 22.198 tonami, 8 topovi po 340 mm, »Provence« in »Bretagne« po 22.198 ton vsaka (druga je potopljena) in po 10 topov kalibra 340 mm ter »Paris« in »Coubert« z isto tonažo ter 12 topovi po 305 mm. Tudi od teh je bila ena poškodovana. Matična ladja za letala »Béarn« je najmodernejša izdelave in ima 22.146 ton. Dalje so imeli Francozi 7 težkih križark po 10.000 ton tipa »Algerie« in »Foch« (hitrost od 32 do 34 vozlov) in 12 lahkih križark po 5886 do 7600 ton velike hitrosti in najnovejše izdelave. Vsem prednjači križarka minonosec »Emile Bertaine«, ki razvija do 39,5 vozlov hitrosti in je najhitrejša taka ladja na svetu.

Veličastna katedrala v Strassbourgu, ki je zdaj pod Nemčijo.

doglednem času stopila v Bolgarijo, odkoder bi se že zelo približala svojemu končnemu cilju. Zelo težko pa si je zamisliti, da bi to storiala v sporazumu s kako drugo evropsko državo, ker gotovo nobeni ne gre v račun, da bi se morala odovedati svojemu vplivu in seveda tudi svojim velikim koristim, ki bi jih imela od važnih prometnih zvez skozi te kraje. Ta ugotovitev govori za to, da si je Rusija zamislila uresničenje tega svojega načrta na lastno pest, brez sporazuma z drugimi evropskimi državami.

Vsi takšni pomisleki pa pravijo, da v novo preurejeni Evropi, če do nje pride, skoro gotovo ne bo zavladala na Sredozemlju blažen in toliko zaželjeni mir, pač pa bi nastala nova, morda celo krvava tekma za to, katera od tistih držav, ki bodo odločale v novi Evropi, bo imela več besede v tem delu sveta, kjer si svoj življenjski prostor zamislija toliko narodov. Tako bo v nekem oziru postala nova Evropa spet stara, ker bojev potem gotovo še ne bo za vselej konec, le tekmeči bodo morda drugje, kakor pa so zdaj.

Posebne vrste rušilci so tako imenovani francoski »vodniki brodovjaj«, ki jih je 32 in imajo od 2100 do 3000 ton. Najhitrejši so tipa »Terrible«, ki dosežejo do 45 vozlov hitrosti. Navadnih rušilcev je 27, torpedovk 16, motornih torpedovk (od 12 do 50) okrog 80. Podmornice so skoraj vse velike, 59 je oceanskih, 32 za obalno službo, 6 pa za polaganje min. Največja ima 2880 ton. Ostale vojne ladje so: 28 topovskih ladij, 10 rečnih topovskih ladij, 10 minolovcev, 15 lovcv podmornic, 5 stražarskih ladij, dva velika in moderna minonosca (po 2805 ton) in križarka za polaganje min (2295 ton).

Večina te ogromne mornarice je bila posebej zgrajena za nastope v tesnem Sredozemskem morju. Najbolj so se obnesli »vodniki brodovjaj«, ki so za vsestransko uporabo, in lahke gibljene križarke, ki so močno oborožene.

Na prejšnjih izkušnjah je temeljel tudi gradbeni načrt francoske admiralitete, ki je stremel za nadvlado v Sredozemskem morju. Francoske ladjedelnice so gradile v trenutku, ko je nemška vojska prodirala proti Parizu okrog

450.000 ton novih vojnih ladij

ki bi morale vse biti dokončane že 1942. leta. Ta načrt je obsegal: 5 bojnih ladij po 35.000 ton, 8 topovi po 381 mm in hitrostjo okrog 35 vozlov. Imenovali bi se »Richelieu«, »Clemenceau«, »Yeanne d'Arce«, »Yean Bart« in »Gascogne«. Dalje dve matični ladjji za letala po 18.000 ton vsaka, 4 križarke po 10.000 ton, 12 križark od 6000 do 8000 ton, 20 torpednih križark po 3000 ton, 4 voditelje flotilje po 2900 ton, 38 rušilcev, 20 motornih torpedovk, 27 velikih in 15 obalnih podmornic, 37 ladij za spremstvo, 4 minonosce, 3 topovnjače, 34 minolovcev in 18 lovcv podmornic.

Po izvedenem načrtu bi imela francoska oborožena sila na morju 12 bojnih ladij, 3 matične ladje za letala, 35 križark, 20 torpednih križark, 36 »vodnikov brodovjaj«, 81 rušilcev in torpedovk, 100 motornih torpedovk, 119 večinoma velikih podmornic in 167 pomožnih ladij. Skupaj torej 575 vojnih ladij z okrog 1.150.000 tonami in to skoraj popolnoma novih.

Izvedbo tega velikopoteznega načrta pa so preprečili nedavni dogodki. Skoraj vse ladje v ladjedelnicah, v prvi vrsti težke oklopnice, so Francozi uničili sami, predno se jih je polastil sovražnik.

Huda kazen. Nekje v deželi je bil tat, ki je zmerom kurja jajca jedel. Nekoč ga zalotijo v njegovem pošlu in moral je gređ sodnika. Sodnik je dolgo tuhtal, kakšno sodbo bi mu izrekel, nazadnje se je odločil: »Tri tedne zapora ob sami jajčji jedi brez kruha in brez vode.« — Kazen je zalegla. Ko je tat prišel po treh tednih iz zapora, se je jajc tako prenajedel, da mu je bilo slabo, komaj je kako kuro zagledal.

Pravo ime slovečega ameriškega humorista Mark Twaina (1895-1910) je bilo Samuel Longhorne Clemens. Ko se je v svoji mladosti več let vozil po reki Mississippi, si je pri tem zapomnil klice krmarja kake ladje, ki je s pomočjo vrvi meril globičino vode in klical: »Mark one, mark twain (dva),« kar je značilo, da je mokra vrvi pri drugem vzolu.

Križanka

1	2				4	5		6	7	8
		10	11		12			13		
14				15				16		
17						18		19		20
	21			22		23				24
25								27		

Vodoravno: 1. Francoska bojna ladja. 6. Svojljni zaimek. 9. Oster, jedek (lat.). 12. Gozdna žival. 13. Zrcalo duše. 14. Čud, svojstvenost. 15. Mesto v sev. Italiji. 17. Italijansko oporišče v Afriki. 18. Kratica slov. revije. 19. Romanski svoj. zaimek. 20. Latinski predlog. 21. Zensko ime. 22. Mlajši, gojenec (tukja). 24. Pojditi (franc.). 25. Dalmatinsko mesto. 26. Tropski veter. 27. Nakit.

Navpično: 1. Eden od voditeljev francoske revolucije. 2. Sofijski dnevnik. 3. Latinski predlog. 4. Kaj? (lat.). 5. Severna pisateljica. 6. Vladar. 7. Pevski interval. 8. Palestinska reka. 10. Judovski duhoven. 11. Italijanska politična organizacija. 12. Dolenjska reka. 15. Predsednik slovaške vlade. 16. Vzhod (tukja). 21. Grška črka. 23. Pritrdilnica.

REŠITEV SOBOTNE KRIZANKA:

Vodoravno: 1. Maska. 6. Omika. 11. Oblak. 12. Pozor. 13. J. S. 14. Um. 16. Nada. 17. Satirik. 19. Orel. 21. Čut. 22. Ga. 24. Demon. 26. Donat. 28. Omega. 29. Arija.

Navpično: 1. Moj. 2. Abs. 3. Sl. 4. Katalog. 5. Akut. 6. Op. 7. Monitor. 8. Irak. 9. Kod. 10. Ara. 15. Nič. 17. Seme. 18. Ruda. 19. Odo. 20. Rem. 22. Gaj. 23. Ata. 25. Na. 27. Ni.

Radio

Program radio Ljubljana

Sobota, 6. julija: 7.00 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.00 Lepe plošče izberimo, jih v venček povežimo in veselji spet bodimo! — 12.30 Poročila, objave — 13.00 Napovedi — 13.02 Lepe plošče izberimo, jih v venček povežimo in veselji spet bodimo! — 14. Poročila — 17.00 Otroška ura: Čarobne gaslice (članice Nar. gledališča) — 17.30 Koračnice (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18.00 Za delopust igr. Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.00 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20.00 Poročila o zunanji politiki (g. Fr. Terseglav) — 20.30 Vesele in žalostne iz življenja Jake Smolacke: Nazaj k naravi! — Spisal Jože Vombergar, izvajajo člani Radijske igralne družine, vodi inž. Ivan Pengov — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Nedelja, 7. julija: 8. Jutranji pozdrav — 8.15 Koncert: rog igra g. Veleidinovič Stevo, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 9. Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve: Foerster: Slovenska maša v čast sv. Cecilije — 9.45 Verski govor (dr. Tomaž Kurent) — 10. Le brez skrbi (plošče) — 10.15 Gorenjski trio — 11. Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Pevski zbor »Sava« z Jesenic — 14. Vesele orkestralne točke (plošče) — 16.30 O naraščaju ZFO — 17. Kmet. ura: Gospodarska navodila int. ržna poročila — 17.30 Vesele popoldne. Trio (kitara, hav. kitara, harmonika) in samospevi (g. Drago Zagar, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek) — 19. Dapovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Trgovska šola belgrajske trgovske mladine (Staniša Korunovič, Belgrad) — 19.40 Objave — 20. Poskončni napavi (plošče) — 20.30 Pevski in orkestralni koncert slovaške glasbe Sodelujejo z. Adrej Jarc in Radijski orkester Dirigent D. M. Šijanec — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Mandoline in balalajke (plošče).

Drugi programi

Sobota, 6. julija: Belgrad: 22. Zabavni koncert — Zagreb: 20. Verdi: »Aida« — Bratislava: 19.45 Slovaške pesmi — Praga: 22.30 Zabavni koncert — Sofija: 22. Koncert narodne glasbe — Beromünster: 20. Zabavni koncert — Budimpešta: 22.10 Jazz — Bukarešta: 21.50 Lahka in zabavna glasba — Rim-Bari: 23. Pisana glasba — Trst-Milan: 22.10 Pesmi in melodije — Sottens: 20.30 Orkestr. in pevski koncert.

Danakilski puščava je ena najmanj poznanih pokrajin na naseljenem svetu. Evropejci so jo do zdaj prehodili samo enkrat od juga proti severu. Pri tej priliki je Nezbitova odprava v dolgih tednih nevarnosti in naporov nekoč izmerila v senci rekordno vročino dva in sedemdeset stopinj Celzija. Prebivalci puščave so divjaki, ki zažigajo ogenj še z drgnjenjem lesa. Pobijejo vsakega tujca, ki jim pride pred oči in se bore še s sulicami. Več odprav, ki so hotele preiskati Danakil, je bilo uničenih.

Santinijeva vojska se je dotaknila zahodnega roba prežarjene puščave, ki leži na morski višini ali pa nekoliko pod njo. Santini je bil dva tisoč tri sto metrov višje na višavju.

Dva dni pozneje sem v Asmari po naključju srečal rasa Haileja Selasija Gugšo, namestnika v vzhodnem Tigreju, čigar glavno mesto je Makale.

Ta dostojanstvenik se je bil s svojo vojsko kakih tisoč dve sto mož prostovoljno podvrgel Italijanom, ko so mu obljubili, da ga bodo postavili za namestnika vse pokrajine Tigre, ki obsega vse ozemlje vzdolž severne meje. Gugša je oznanjal, da se je pridružil Italijanom, ker je »častilec evropske omike«.

V resnici pa je bil le v sovraštvu z rasom Sejumom, upravnikom zahodnega Tigreja. Ker je vedel, da bodo Italijani zasedli Tigre, je upal, da bo prišel kot guverner na Sejumovo mesto.

Gugša je bil poročil eno izmed hčera neguša Haileja Selasija. Umrli je pred nekaj leti za pljučnico, ker ni njena »palaca« imela nič stekla na oknih in se je bila ženska prehladila. Neguš Haile Selasije ji je hotel poslati evropskega zdravnika, toda Gugša je zahteval, da jo morajo zdraviti domači mazaci.

Italijani so odpeljali Gugšo, ko se je podvrgel, v Asmaro, da bi mogel tam uživati nekaj ugodnosti evropske omike, v kolikor so bile dostopne v Asmari. Jaz sem ga dobil pri brivcu.

Bil je kakih sedem in dvajset let star, visok čez dva metra, imel je močne boke, zamorski obraz in debele, kodraste lase. Italijani so mu dali sivozeleno uniformo evropskega kroja. Na hlačah je imela široke rdeče proge, širok pas, nosil je visoke čevlje na zadrgo ter umetelno zapesnatno uro z vso moderno navlaklo, celo z budilom. Očitno je bil na to uro nadvse ponosen, sicer pa ni vedel, kaj bi z njo, ker ni poznal številik.

Videl sem Gugšo, kako je s hrščem in trščem kupoval iz kozmetične brivčeve izložbe. Spremljala sta ga njegov »ministrski« predsednik ter italijanski častnik, Signor Mariella, lastnik brivnice. mu je moral odmašiti vsako steklenico iz svoje male dišavnice zaloge. Ras Gugša je vsako povohal in potem izbral, kar mu je ustrezalo. Izbral je bil že tri velike steklenice parfuma znamke Houbigant, pol ducata elegantnih razpršilcev in več pozlačenih brivskih aparatov. Režal se je na ysa usta ter se radoval nad svojim evropskim okusom, zlasti kadar se je peljal v avtomobilu po cestah.

Slišal sem, da je do tedaj samo enkrat v svojem življenju sedel v avtomobilu, ko je obiskal Adis Abebo. To je bila edina pot, ki ga je kdaj peljala iz njegovega ozemlja.

Razen tigrejskega narečja ni razumel nobenega jezika. Italijanski častnik me ni pustil, da bi se bil po njegovem tolmaču razgovarjal z njim, a sem to storil pozneje v Makaleju.

Naslednji dan je dopotval v Asmaro prvi Evropejec, ki je vedel kaj o razmerah v notranji Abesiniji. Bil je to Fernand Letry, švicarski inženir, ki je po neguševem nalogu delal štiri leta cesto iz Adis Abebe na sever do jezera Ašangi. Neguš mi je dal telesno stražo dvesto petdeset vojakov, ki so ga pa pri izbruhu vojne pustili na cedilu. Letry je korakal dve sto štirideset kilometrov daleč do italijanskih čet, zakaj bal se je, da bi ga domačini ne ubili. Dejal mi je:

»Haile Selasije nima v severnih pokrajinah dejansko nič oblasti. Mislim, da se bodo Italijanom pridružila še druga plemena. Cesarski oddelki, ki naj bi me bili spremljali, niso že tri mesece dobili nič plače. Ropali so kraje, kradli živino in pravili ljudem, da to delajo zame.

Ljudje v krajih, kjer sem delal, ne zaupajo negušu in se pritožujejo, da ni poskusil nič, da bi jih varoval pred svojimi lastnimi četami ali pred domačimi nerednimi vojaki. Te krajevne čete so bile slabo oborožene in tako skopo preskrbljene s strelivom, da so poskušale delati patrone s tem, da so prazne stročke polnile z vžigalnicnimi glavnicami namesto s smodnikom.«

Dva dni preden se je začelo drugo razdobje pohoda proti Makaleju in reki Takkaze, sem zvedel za natančni čas napada. Seveda bi cenzura vsak namig na bližnji dogodek črtala. In res nam je vrhovni cenzor sporočil, da ne bo dovoljena nobena omemba o tem pred določeno uro.

Spet sem iskal besedi, ki bi pomagale poročilu, da bi se izmuznilo skozi cenzuro. Spisal sem prazno poročilo, v koliko so postojanke, ki so jih dosegli pri prvem sunku, utrjene in zavarovane. Poročilu sem dal tak-le uvod:

»Vojaki na fronti nocoj pojo pika pojo italijansko isto kar so peli Amerikanci vedno v Franciji narekovaj kam pa kam pa fantje od tu kam pa od tu narekovaj pika«

Kakor sem upal, se je zgodilo. Cenzor je v teh stvkih videl očitno laskanje nad dobrim razpoloženjem Italijanov in je brzjavko spustil. Naši brzjavni uredniki v Newyorku so prav dobro zapazili, da stavka z ostalo vsebino brzjavke nimata nič opraviti, da poročila ne uvajata, in so uganili, da imata poseben pomen, kakor sem pričakoval. Obvestili so uredništva, da besedilo namiguje na nadaljnji vojaški pohod in da je ta pohod pred durni.

Dvanajstega novembra smo Henry Gris, dopisnik iz Letonske, Chaplin in jaz zapustili Asmaro. Hoteli smo poskusiti, da bi prišli do Makaleja, čeprav so nam dejali, da je cesta za Dolojem za vozila nedostopna.

Spet smo se enkrat peljali po »česti tisoč pet sto ovinkov«. Oblaki dušecnega prahu so pogosto minute in minute viseli nad ozkimi sedli in silili vrste tovornih avtomobilov, da so vozile v razmakih po sto metrov.